

Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın temlikî durumunda serbest meslek makbuzunun kimin adına düzenleneceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[236-2014/VUK-1-18834]-86114
Tarih	12.10.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIğI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIğI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[236-2014/VUK-1-18834]-86114

12/10/2015

Konu : Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın temlikî durumunda serbest meslek makbuzunun kimin adına düzenleneceği.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden, avukatlık hizmeti verdiğiniz ... Ltd. Şti.'nin mali durumunun bozuk olması nedeniyle hakim ortağı ... tarafından senet verildiği, senetlerin tahsil edilememesi nedeniyle icra takibine başlandığı ve icra dosyasındaki alacağın ... Ltd. Şti. tarafından temlik alınarak ödendiği, karşılığında ... Ltd. Şti. adına serbest meslek makbuzu düzenlediğiniz, ancak adı geçen şirketin makbuzun içeriğine ve tutarına itiraz ederek noter vasıtasıyla tarafınıza iade ettiği belirtilerek, söz konusu tahsilata ilişkin serbest meslek makbuzu düzenlenip düzenlenmeyeceği,

düzenlenecek ise kimin adına düzenleneceği, ödemeyi yapan şirketin tevkifat yapıp yapmayacağı ve serbest meslek makbuzu düzenlenmemesi halinde tahsil etmiş olduğunuz tutarın ne şekilde belgelendirileceği hususlarında görüş talep edildiği anlaşılmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde; *"Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.*

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır."

67 nci maddesinde; *"Serbest meslek kazancı bir hesap dönemi içinde serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve ayınlar ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaatlerden bu faaliyet dolayısıyla yapılan giderler indirildikten sonra kalan farktır.*

Müşteri veya müvekkilinden, serbest meslek faaliyeti ile ilgili olmak üzere para ve ayın şeklinde alınan gider karşılıkları kazanca ilave edilir.

...

Serbest meslek erbabı için,

1. *İttıla hasıl etmeleri kaydıyla, namlarına kamu müessesesine, icra dairesine, bankaya, notere veya postaya para yatırılması;*

2. *Serbest meslek kazancı olarak doğan alacağın başka bir şahsa temlik (Temlikin ivazlı olup olmadığına bakılmaz. İvazlı temliklerde ivazın tahsil şartı aranmaz.) veya müşterisine olan borcu ile takası;*

tahsil hükmündedir." hükümleri yer almaktadır.

Aynı Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasında; *"Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların*

iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, ziraî kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmü bulunmakta olup söz konusu fıkranın 2/b bendinde; yaptıkları serbest meslek işleri dolayısıyla bu işleri icra edenlere yapılan ödemeler üzerinden (2009/14592 sayılı B.K.K. ile 03.02.2009 tarihinden geçerli olmak üzere) % 20 oranında gelir vergisi tevkifatı yapılacağı belirtilmiştir.

Mezkûr Kanunun 96 ncı maddesinde de *"Vergi tevkifatı, 94'üncü madde kapsamına giren nakten veya hesaben yapılan ödemelere uygulanır. Bu maddede geçen hesaben ödeme deyimi, vergi tevkifatına tabi kazanç ve iratları ödeyenleri istihkak sahiplerine karşı borçlu durumda gösteren her türlü kayıt ve işlemleri ifade eder."* hükmü mevcuttur.

Öte yandan, 6098 sayılı Borçlar Kanununda alacağın temlik ile ilgili hükümlere yer verilmiş olup söz konusu Kanunun 183 üncü maddesinde; kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklının, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebileceği; 184 üncü maddesinde ise alacağın devrinin geçerliliğinin yazılı şekilde yapılmış olmasına bağlı olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer alan hüküm ve açıklamalara göre, alacağın temlikinin belli şartlara bağlı olarak gerçekleştirilmesi mümkün bulunmaktadır. Ancak, alacağın temlik sözleşmesi ile hizmet alan asıl borçlunun vergi kanunları karşısındaki sorumluluğu sona ermemektedir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinin birinci fıkrasında; *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların anılan Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan belgelerden herhangi biri ile tevsiki zorunlu bulunmaktadır.

Aynı Kanunun 236 ncı maddesinde; *"Serbest meslek erbabı, mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir."* hükmü yer almaktadır.

Mezkur Kanunun "Makbuz Muhteviyatı" başlıklı 237 nci maddesinde ise, *"Serbest meslek makbuzlarına:*

1. Makbuzu verenin soyadı, adı veya unvanı, adresi, vergi dairesi ve hesap numarası;

2. Müşterinin soyadı, adı veya unvanı ve adresi;

3. Alınan paranın miktarı;

4. Paranın alındığı tarih;

Yazılır ve bu makbuzlar serbest meslek erbabı tarafından imzalanır.

Serbest meslek makbuzları seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir." hükmüne yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalara göre;

- Verdiğiniz serbest meslek hizmeti için serbest meslek makbuzunu ... Ltd. Şti. adına düzenlemeniz ve serbest meslek makbuzunda gösterilen gelir vergisi tevkifatının da ... Ltd. Şti. tarafından yapılması gerekmektedir.

- Vergi Usul Kanununda serbest meslek makbuzunda yer alması gereken bilgiler sayılmış olup, başka bilgilerin bulunmayacağına ilişkin bir hükme yer verilmemiştir. Dolayısıyla, serbest meslek makbuzunda bulunması zorunlu olan bilgilerin okunmasına engel teşkil etmeyecek ve serbest meslek makbuzunun esas niteliğini bozmayacak şekilde müşterinin adı, soyadı veya unvanının yanı sıra ödemeyi yapan kurum bilgilerinin ayrıca yazılmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026